

Nr 151.

Av herr **Hansén**, om tilläggpension åt f. d. provinsialläkaren O. Montell.

Provinsialläkaren Otto Montell ägde vid avgången från sin provinsialläkarbefattning den 12 maj 1927 i pensionshänseende tillgodoräkna sig en tjänstetid av 15 år, huvudsakligen på grund av tjänstgöring såsom provinsialläkare först i Haparanda och sedan i Uppsala distrikt. Före det Montell blev utnämnd till provinsialläkare hade han emellertid under nära 18 år innehaft anställning såsom lasarettsläkare och stadsläkare i Haparanda samt dessutom vid sidan av sin verksamhet bestritt tjänstgöring vid vissa statliga institutioner i samma stad, nämligen såsom skolläkare samt läkare vid post- och tullverken.

Med hänsyn till bestämmelserna i 1907 års pensionslag fastställdes Montells pension till $\frac{15}{20}$ av det för provinsialläkare gällande pensionsunderlaget eller till 4.536 kronor.

I proposition nr 78, punkten 2, föreslog Kungl. Maj:t 1928 års riksdag, att Montell måtte från och med den 13 maj 1927 under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggpension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att densamma jämte den författningsenligt utgående pensionen uppginge till 6.036 kronor årligen. Kungl. Maj:ts förslag, vilket tillstyrkts av såväl medicinalstyrelsen som statskontoret, innebar, att Montell skulle — i anslutning till ett stadgande i pensionslagen för kommunikationsverken, enligt vilket för statspension må kunna i viss utsträckning tillgodoräknas även tjänstetid utom statens tjänst — för åtnjutande av pension såsom provinsialläkare få tillgodoräkna sig sin långvariga tjänstgöring som stadsläkare och lasarettsläkare i Haparanda. Vid pensionsbeloppets fastställande ansågs vidare avseende böra fästas vid Montells långa tjänstgöring vid skilda statsinstitutioner. Såsom ytterligare skäl för det framlagda förslaget anfördes de i viss mån ömmande personliga omständigheter, som föreläge beträffande Montell, vilken i sitt äktenskap hade tolv barn, därav ännu sex under 18 års ålder.

Bankoutskottet avstyrkte i utlåtande nr 30, punkten 56, det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget om tilläggpension åt Montell. Utskottet ansåg nämligen beträkligt att låta Montell för erhållande av pension såsom provinsialläkare tillgodoräkna sig tjänstgöring vid sidan av sin egentliga

verksamhet såsom skolläkare och läkare vid post- och tullverken, vilken tjänstgöring haft karaktären av bisyssla. Ej heller ansåg utskottet skäl föreligga att i detta fall tillstyrka tilläggs pension, grundad på tillgodoräknande av tjänstetid utom statens tjänst.

Riksdagen beslöt i överensstämmelse med bankoutskottets förslag. Vid frågans behandling inom riksdagen gjordes emellertid en stark mening gällande för förslaget om höjd pension till Montell.

Utan att vilja underkänna betydelsen av den principiella ståndpunkt, förlidet års riksdag intagit i nu förevarande pensionsärende, vill det synas, som om vid frågans avgörande alltför stor vikt kommit att fästas vid de konsekvenser, vartill ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag ansetts kunna föranleda. Beträffande Montell torde emellertid föreligga sådana alldeles särskilda omständigheter, att tillerkännande av en högre pension än den avkortade, som författningsenligt utgår till honom, synes kunna ske utan att man behöver befara några icke önskvärda konsekvenser av ett dylikt beslut.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, var största delen av Montells verksamhet såsom läkare förlagd till Sveriges nordligaste stad och angränsande områden. Under sin tjänstgöring såsom lasarettsläkare och stadsläkare i Haparanda samt såsom provinsialläkare i Haparanda distrikt nedlade Montell, som själv var född i Tornedalen, ett synnerligen förtjänstfullt arbete för sjukvården bland befolkningen i denna trakt. Bland övriga förutsättningar härför ägde han den att behärska det finska språket. Såsom bifogade intyg utvisar, utövade Montell jämväl före sin utnämning till provinsialläkare en särskilt gagnande läkarverksamhet inom Älvdalens finnbygder och han omfattades av den finsktalande befolkningen med mycket stort förtroende. Hans långvariga verksamhet inom det nordligaste Sverige torde få anses desto mer förtjänstfull, som den utövades under en tid, då svår läkarbrist rådde särskilt i översta Norrland och då primitiva förhållanden såväl i fråga om kommunikationer som i övrigt i synnerlig grad försvårade sjukvårdsarbetet.

Då Montell såsom nämnts redan före sin utnämning till provinsialläkare i Haparanda distrikt i stor utsträckning haft att fylla en sådan läkares uppgifter, särskilt bland den finsktalande befolkningen i den nordligaste delen av vårt land, kan han i denna sin verksamhet sägas hava tillgodosett ett rent statsintresse. Därtill kommer, att han under en avsevärd tid uppehållit en befattning, för vars innehavare pensionen delvis bestrides av statsmedel, nämligen såsom lasarettsläkare. Med hänsyn härtill synes det vara berättigat, att staten i någon mån ger honom ett erkännande för hans synnerligen långvariga och trogna arbete för sjukvårdens främjande inom landets nordligaste bygder. Detta synes lämpligen böra ske på det sättet, att riksdagen beviljar honom en pension under hans återstående livstid att utgå jämte den honom författningsenligt tillkommande avkortade pensio-

nen. Ifrågavarande tilläggs pension synes böra fastställas till ett sådant belopp, att densamma jämte den avkortade pensionen uppgår till hel provinsialläkarpension. Då det belopp, varmed Montells pension reducerats belöper sig till 1.500 kronor, hemställa vi, att detta belopp måtte beviljas Montell.

Starka billighetsskäl tala jämväl för en sådan åtgärd från riksdagens sida. Därest Montell med åsidosättande av intressena för sin hembygd, vilka lågo honom så varmt om hjärtat, endast fem år tidigare sökt och erhållit provinsialläkarbefattning på annan ort, skulle han kommit i åtnjutande av full pension såsom provinsialläkare. Hade han å andra sidan bibehållit sin befattning såsom lasarettsläkare till pensionsåldern, hade han erhållit en pension av 6.000 kronor. Det kan icke anses var med rättvisa och billighet överensstämmande, att Montell, som sålunda såsom lasarettsläkare och provinsialläkare ägnat största delen av sitt liv åt verksamhet i allmän tjänst, vid uppnådd pensionsålder icke skall komma i åtnjutande av högre pension än som motsvarar tre fjärdedelar av vad som utgår till sådana befattningshavare. Med hänsyn till vad som upplysts rörande Montells levnadsförhållanden är det vidare att antaga, att en dylik reduktion av pensionsförmånen måste vara rätt så kännbar för honom. Det behöves endast framhållas, att han ännu vid uppnådd pensionsålder har att draga försorg om sex barn i skolåldern.

Under återopande av det ovan anförda och vad i ärendet förekommit vid 1928 års riksdag, få vi hemställa,

att riksdagen måtte medgiva, att f. d. provinsialläkaren Otto Montell må, räknat från och med den 13 maj 1927, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningesenligt tillkommande pension, en årlig tilläggs pension å allmänna indragningsstaten av 1.500 kronor.

Stockholm den 21 januari 1929.

D. Hansén.

O. Bergqvist.

Gustav Rosén.

C. I. Asplund.

Avskrift.

Härigenom intygar undertecknad, som i egenskap av vice ordförande i direktionen för länslasarettet i Haparanda under de år doktor Otto Montell innehaft lasarettsläkaretjänsten varit i tillfälle att iakttaga, hurusom doktor Montell städse på grund av icke minst sitt behärskande av finska språket såsom född i Tornedalen, i motsats till tjänstgörande provinsialläkaren, omfattats av den finsktalande befolkningen med särskilt stort förtroende och uppskattad hjälp i sjukdomsangelägenheter, vadan doktor Montell vid sidan av sin lasarettsläkareverksamhet nedlagt en stor och gagnrik förtjänst om sjukvården såväl i Haparanda stad som vid sjukresor på landsbygden.

Råneå den 20 december 1928.

A. E. Lundin

f. d. postmästare i Haparanda.
